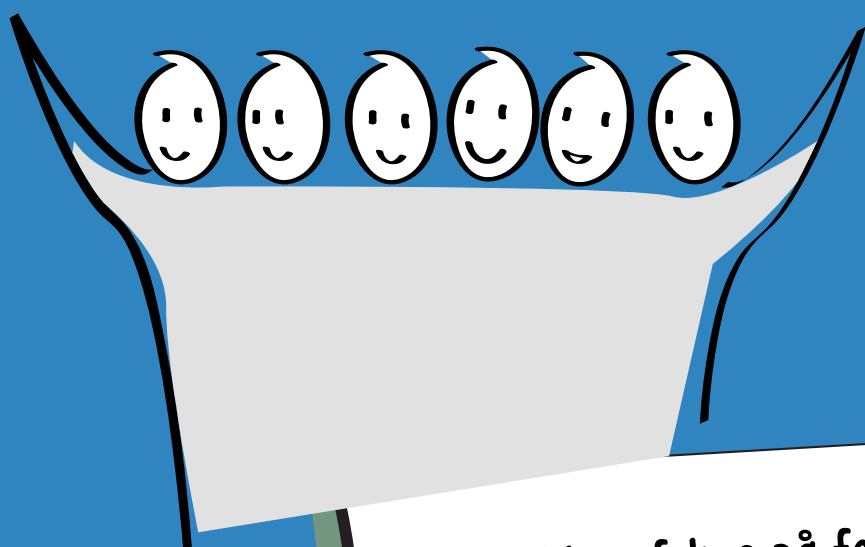

Værktøj for
fællesskab og
relationer

Rundt om relationer

FDF har fokus på fællesskab mellem
børn og positive relationer mellem
børn og ledere.

FDF

Relationer

I MØDET MED LEDERE, DER HAR NOGET PÅ HJERTE

FDF ER ET FRIRUM, HVOR BØRN OG UNGE GLÆDES, OPLEVER OG VOKSER

FDF GIVER BØRN OG
UNGE ET STÅSTED AT
MØDE VERDEN FRA

Fællesskab og relationer

Tankerne bag udviklingsmålet

FDFs landsmøde vedtog i november 2014 udviklingsmålet *Fællesskab og relationer* i FDF. Siden har hovedbestyrelsen omsat udviklingsmålet til strategi og handlingsplan, og det er nu for alvor tid til at gøre udviklingsmålet til virkelighed i kredsene. Målet handler om at øge fokus på fællesskab og relationer mellem børn, unge og voksne og har to fokusområder: Fællesskab mellem børn samt relationer mellem børn og ledere.

FDF insisterer på fællesskabet i en tid, hvor store dele af samfundet har individet i centrum. Mennesket er til i kraft af, og dannes i fællesskabet. Det stiller krav til den måde, vi er sammen på i FDF. Når vi skal leve op til vores formål og værdier, skal arbejdet bæres af gode relationer.

Når vi laver sjove, spændende og udfordrende aktiviteter i FDF, handler det aldrig kun om aktiviteten, men også om den måde vi er sammen om aktiviteten på. I FDF er der altid noget, man er god til. Målet er ikke at blive til noget, men at blive til nogen, og i FDF bliver man altid til nogen sammen med andre. At gode relationer skaber et stærkt fællesskab,

er ikke nyt i FDF. Det er selve FDFs berettigelse og en del af formålet at møde børn og unge, hvor de er. Vi skal turde tage snakken i lederflokkene om, hvordan vi er sammen i kredsen. Hvordan taler vi til hinanden som ledere? Og hvordan taler vi til og med børnene?

Relationer er også med til at gøre dannelse i FDF mere konkret. Dannelse er at lære at være menneske med alt, hvad det indebærer. Vi tror på, at relationerne mellem børn og ledere også er med til at skabe en særlig pædagogisk praksis i FDF, hvor mødet mellem børn og voksne med noget på hjerte er afgørende. Fællesskab og relationer udvikles i høj grad lokalt i kredse og landsdele, og kredse og landsdele skal derfor arbejde med, hvordan de kan være med til at sætte emnet på dagsordenen.

God arbejdslyst

Med venlig hilsen
FDFs hovedbestyrelse

Kolofon

Udarbejdet af Mette la Cour, Lasse Nybo og Bitten Schjødt Kjær.

Illustration Process Ink. **Layout** Morten Haake.

Udgivet af Frivilligt Dreng- og Pige forbund, FDF, foråret 2016.

Fællesskab mellem børn

Delmål vedtaget på landsmødet 2014

- FDF skal være et frirum for alle
- Omverdenen skal forstå fællesskabet betydning

Når vi i dag arbejder med fællesskab i FDF, sker det ofte uden, at vi sætter ord på det. Meget af arbejdet med fællesskab sker i måden, vi gør tingene på, og er sammen på. Når lederne planlægger aktiviteter, er det med øje for, hvilke børn, der er i kredsen, så alle kan være med. Mange kredse styrker fællesskabet på det enkelte klassemøde, og mange børn og unge i FDF får hen over året muligheden for at være i fællesskab på tværs af aldre. Dét giver et særligt bånd mellem store og små, der kan udnyttes positivt.

Et inkluderende fællesskab er centralt i arbejdet, og lederen skal møde børn og unge med et anerkendende blik for, hvem de er, og hvad de kommer med. Det ugentlige FDF-møde er det faste omdrejningspunkt for kredsens arbejde med fællesskab og relationer. Fællesskabet og relationerne mellem børnene skabes og styrkes også på lejre og ture, der er tilbagevendende højdepunkter i stort set alle kredse. Der deler man hele dage og får oplevelser sammen, der giver et stærkt og unikt fællesskab.

Et møde med ledere, der vil barnet og anerkender det, som det er, gør en stor forskel for et barn. I FDF vil vi møde børn med forskellige behov med åbenhed.

For nogle ledere er det en udfordring at være anerkendende og nysgerrig på at forstå forskellige børn, så fællesskabet f.eks. er til gavn for både barnet med et højt aktivitetsniveau, den kreative og den, der tidligere har været udsat for mobning. At håndtere en mangfoldig børnegruppe bedst muligt ligger FDF-ledere meget på sinde, så derfor er det vigtigt at bruge værktøjet, der klæder lederne godt på til kontakten med børnene. Der er allerede megen viden at hente om pædagogiske værktøjer i FDF bl.a. på kurser og i udgivelser, men lederne kan stadig opleve, at de mangler konkrete værktøjer i det daglige arbejde med etablere et fællesskab med plads til alle i kredsen.

Den måde, vi taler sammen på i FDF, er afgørende for vores fællesskab. Voksne er rollemodeller i FDF, og måden, voksne taler sammen på, smitter af på, hvordan børnene taler med hinanden og er sammen.

Relationer – børn og ledere

Delmål vedtaget på landsmødet 2014

- FDFs pædagogiske praksis skal i fokus
- Ny viden om relationer og pædagogik skal inspirere os

At børn mødes af engagerede voksne ledere er centralt for FDFs arbejde. Lederne kommer med det, de hver især har at give, som de mennesker, de er. Det er en del af styrken ved FDF, at børn mødes af ansvarlige og engagerede voksne, der brænder for noget, og vil børnene, uden at være deres forældre eller professionelle. Man taler om en særlig pædagogisk praksis i FDF, der bl.a. er kendetegnet ved, at frivillige voksne leder børn. Ligesom med fællesskab, sætter vi sjældent ord på det særlige ved relationen mellem voksne og børn i FDF.

Det kan være svært at finde tid til at stoppe op og sammen reflektere over den praksis, som man har i kredsen. Det bliver måske til en runde om klasserne til ledermødet, eller en uformel snak om aftenens forløb efter et børnemøde. I kredsens dagligdag går praktiske og driftsorienterede opgaver ofte forud for tid til at reflektere over, hvad der skaber et godt og meningsfyldt lederarbejde, og hvor der er rum for at forbedre og udvikle arbejdet.

FDF har med uddannelsesåret 2014 sat fokus på uddannelse af ledere, bl.a. med de nye uddannelser Ung 1, 2 og 3 og mesterlæreforløbet, hvor nye ledere lærer af erfarne ude

i kredsene. Både Ung 1, 2 og 3 og mesterlære udfordrer nye ledere til at reflektere over, hvordan den gode leder møder og arbejder med børnene. Mesterlære sætter fokus på, at den nye leder forstår børnegruppen, og det enkelte barns behov, og planlægger aktiviteter derefter med hjælp fra den erfarne leder. Selvom der er taget initiativer, der styrker lederne i deres relation til børnene, er der fortsat behov for at sikre, at nye såvel som erfarne ledere vedvarende styrkes i arbejdet med relationer.

Gode ledere er helt centrale i et godt FDF, hvor børn og unge trives og har lyst til at være. Glade og motiverede ledere med overskud, positivitet og en legende tilgang til aktiviteter, skaber en god stemning til børnemødet. Udover selve mødet med børnene er fællesskabet med andre ledere også vigtigt for voksne i FDF. Det er motiverende at være en del af et godt lederfællesskab, hvor man har det sjovt og udvikler sig. For mange ledere er det vigtigt at kunne mødes og lære hinanden at kende uden for børnearbejdet.

Information til mødelederen

Formålet med dette værktøj er, at kredsen på en god måde får taget snakken omkring fællesskab og relationer på et ledermøde. Her er direkte hjælp til at drøfte, hvordan jeres kreds arbejder med fællesskabet mellem børnene i kredsen og relationerne mellem børn og ledere. Pakken indeholder derfor et værktøj, *Rundt om relationer*, som med en legende tilgang vil åbne op for jeres snakke og erfaringer omkring ledermødebordet. Derudover er der en procesplakat, som I kan bruge, når I skal vælge mål og konkrete handlinger.

Tidsoversigt

Brikker

Brik 1: 15 min.

Brik 2: 15 min.

Brik 3: 10 min

Brik 4: 10 min

Procesplakat

Fokusområde: 10 min.

Mål: 15 min.

Hvordan: 10 min.

Hvem: 5 min.

Tegn 10 min.

Lyt - Lyt - Lyt

- Det er en god følelse at blive lyttet til.
- Det styrker fællesskabet at høre, hvad andre tænker.
- At lytte skaber fælles sprog.
- Evnen til at lytte tålmodigt giver større overskud i relationerne med børn.

Rundt om relationer

Omdrejningspunktet i *Rundt om relationer* er de fire brikker. Rejs jer op omkring et bord og lad hver brik repræsentere en side omkring et bord. Lederne deles ind i hold, så der står cirka lige mange ved hver side af bordet.

Hver spillebrik har sin egen opgave, som lederne skal tale om på skift.

Start

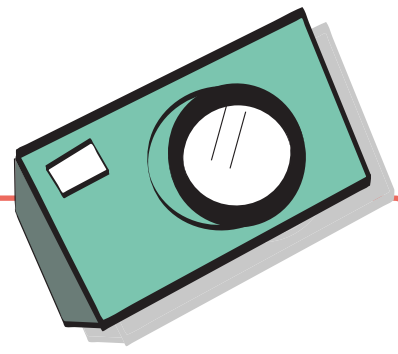
Fortæl inden *Rundt om relationer* starter, at denne proces skal ende ud i et valg af fokusområde i forlængelse af de fire delmål fra Landsmødet 2014.

Herefter tager *Rundt om relationer* sin start ved, at gruppen ved brik 1 taler om deres opgave, mens resten af lederne lytter. Når tiden er gået, lægges brikken ind midt på bordet og turen går videre til gruppen omkring brik 2.

Slut

Når alle har lagt deres brik ind på bordet, anbefaler vi, at lederne turnerer en tur mod højre, hvorved de kommer til en ny opgave. Brikkerne tages nu ud til siden af bordet igen. Herefter kører *Rundt om relationer* en tur mere. Når denne runde er slut, ledes lederne over til den illustrerede procesplakat, hvor der skal foretages valg af det fokusområde, som kredsen i tråd med delmålene vil arbejde med.

Se separat procesplakat for valg af fokusområde.

Brik 1 fotos

Fokus: Her er der fokus på, at lederne bliver gode til at observere.

Tid: 15 min.

Materialer: Otte postkort med fotos.

Handling: Spred billederne ud på bordet, og lad dem vælge et til to fotos at tale om. Brug evt. hjælpespørgsmålene.

Brik 2 briller

Fokus: Her er der fokus på, at lederne bliver gode til at indleve sig i andre.

Tid: 15 min.

Materialer: 3 par briller. Casene finder du separat på de to casekort.

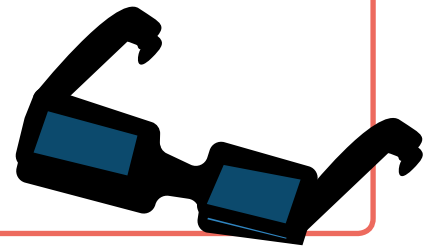
Handling: Vælg en case ud og læs den højt i gruppen. Lad to (eller flere) ledere vælge og efterfølgende repræsentere en af personerne, som er med i casen. De to snakker nu sammen om, hvilke motiver der kan lægge til grund for personens handlinger. Tag brillerne på, hvis dette kan hjælpe på snakken. Herefter er det andre lederes tur til at vælge en person fra casen og tale om dennes motiver for handlingerne.

Hjælpespørgsmål:

Hvorfor reagerer den valgte person, som han/hun gør?

Hvad kan lægge til grund for handlingerne?

Hvad ville have været en mere hensigtsmæssig måde at reagere på?

Brik 3 fællesskabsord

Fokus: Her får lederne ord for fællesskab, og samlet set giver det lederflokket et stærkere grundlag at bygge fællesskabet i kredsen på.

Tid: 10 min.

Materialer: Fællesskabstræ og fællesskabsord til **kopi (side 8-9)**. Lim eller tape.

Handling: Lad lederne tale om, hvilke ord, de synes, er kendetegnende ved jeres fællesskab i kredsen, men også hvilke ord, de gerne vil have, bliver kendetegnende for jeres fællesskab. Gruppen af ledere vælger et antal ord (3 eller 4) ud, som klistres fast på plakaten. Når I kører en runde mere, får I flere ord til plakaten.

Brik 4 fortæl om din egen relation

Fokus: Her får lederen begreber for egen relationspraksis.

Tid: 10 min.

Materialer: Ingen.

Handling: Lederne udvælger en person, som fortæller om en relation, han/hun har til et barn/leder/forældre i kredsen. Lederne fortæller, hvad der umiddelbart er på hjertet. Start evt. med at fortælle om, hvorfor det lige er den relation, som vælges. De andre ledere stiller nysgerrige spørgsmål til relationen.

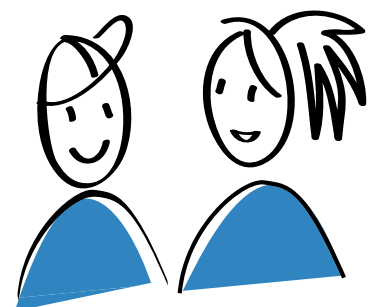
Hjælpespørgsmål:

Hvad er det positive i relationen?

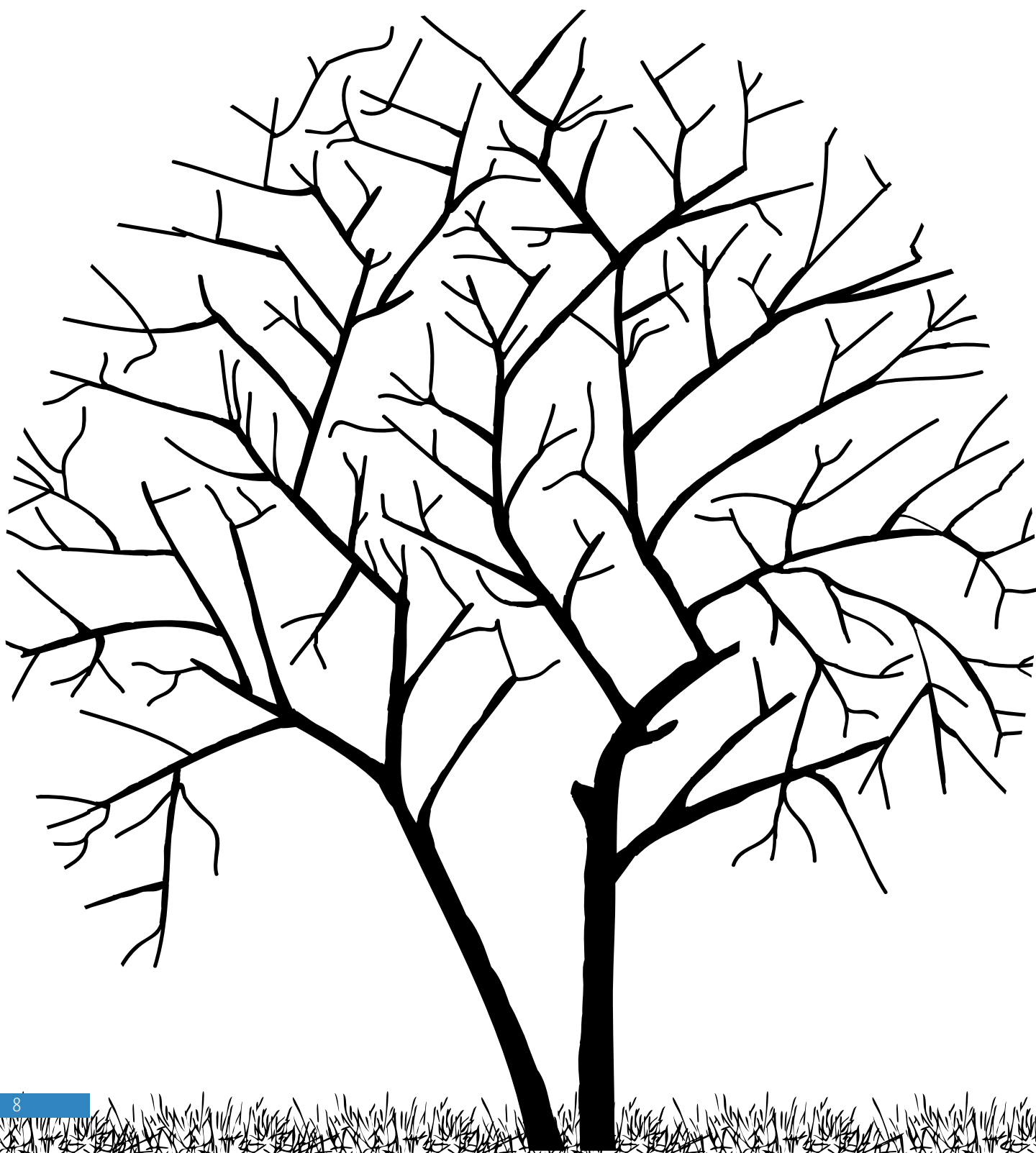
Hvilken del har lederen i relationen?

Hvordan påvirker lederen relationen?

Er der nogle ting, du gerne vil forbedre i relationen?

Fællesskabstræ

Fællesskabsord

Værdighed

Venskab

Rummelighed

Legende tilgang

Flere generationer

Åbenhed

Nærværende

Nysgerrighed

Tillid

Forskellighed

Kreativitet

Overbærenhed

Loyalitet

Gejst

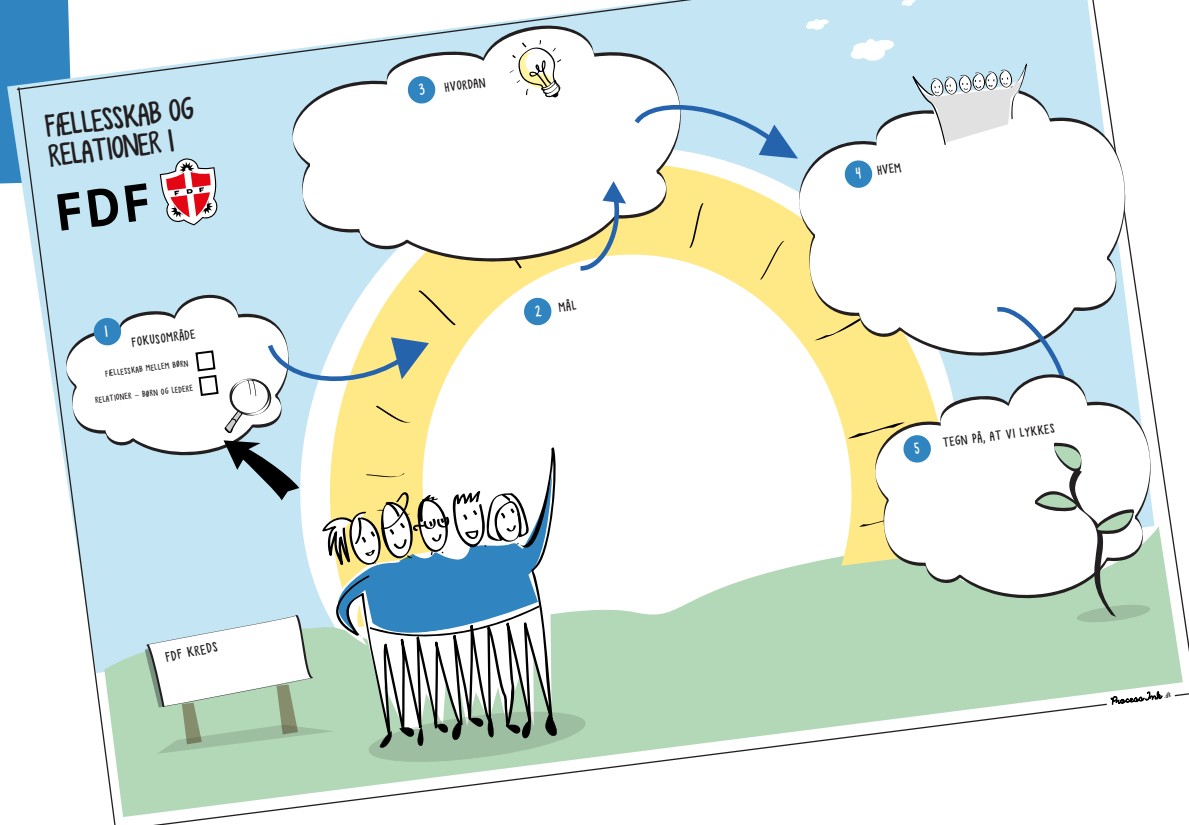
Vildskab

Livsvigtig

Humor

Fandenivoldskhed

Inkluderende

Procesplakaten: Valg af fokusområde

Formålet med dette værktøj er, at kredsen på en god måde får taget snakken omkring fællesskab og relationer på et ledermøde. Her er direkte hjælp til at drøfte, hvordan jeres kreds arbejder med fællesskabet mellem børnene i kredsen og relationerne mellem børn og ledere. Pakken indeholder derfor et værktøj, *Rundt om relationer*, som med en legende tilgang vil åbne op for jeres snakke og erfaringer omkring ledermødebordet. Derudover er der en procesplakat, som I kan bruge, når I skal vælge mål og konkrete handlinger.

Når I har gennemført *Rundt om relationer*, samler I brikkerne på bordet, og I vil se en oversigt over de fire delmål. Gå herefter videre til den illustrerede procesplakat, hvor I skal vælge fokusområde. I kan vælge at arbejde med delmålene, eller selv definere jeres fokusområde.

Du kan sige følgende: Nu har vi haft rigtig mange gode snakke omkring fællesskab og relationer, og nu skal vi prøve at beslutte os for, hvad vi gerne vil arbejde videre med i den kommende periode. Så på baggrund af de øvelser og snakke, vi har været igennem, hvad, tænker I så, er vigtigst for os at arbejde med?

Følg disse trin:

Kredsnavn: Start nederst til venstre med at skrive jeres kredsnavn. Det, I laver er en handlingsplan for netop jeres arbejde med fællesskab og relationer.

1. Fokusområde (10 min.): Vælg, om I vil arbejde enten med "fællesskab mellem børn" eller "relationer - børn og ledere".

Eksempel: Fællesskab mellem børn

2. Mål (15 min.): Mål angiver konkret, hvad I vil arbejde med i det valgte fokusområde. Mål skal realistisk kunne opnås inden for en overskuelig tidsramme, og de skal være så håndgribelige, at I skal kunne vurdere, om I arbejder i den rette retning eller ej. Om I vælger at arbejde med FDFs valgte delmål, eller om I sætter jeres egne, er op til jer. Hvis I er mange, kan I også lave en brainstorm i grupper, og så vælge ud fra det.

Eksempel: FDF skal være et frirum for alle

3. Hvordan (10 min.): Her skal I skrive de handlinger, som I vil gøre for at indfri jeres mål. Mangler I ideer til handlinger, kan I lave en brainstorm på aktiviteter. I kan godt have flere handlinger.

Eksempel: 1) Have flere fælles møder for at sikre, at børnene kender hinanden på tværs af klasser. 2) Snak med kommunen om mulighed for at inkludere et par udsatte børn. 3) Arbejde med emnet "Venner" i de mindste klasser for at sikre trivsel.

4. Hvem (5 min.): Den, eller de af jer, som er ansvarlig for at føre de valgte handlinger ud i livet.

5: Tegn på, at vi lykkes (10 min.): Her beslutter I, hvad det er, I vil kigge efter for at se, om I arbejder i den rette retning. Hvordan vil I gerne se, at jeres handlinger begynder at virke? Hvad kigger I efter?

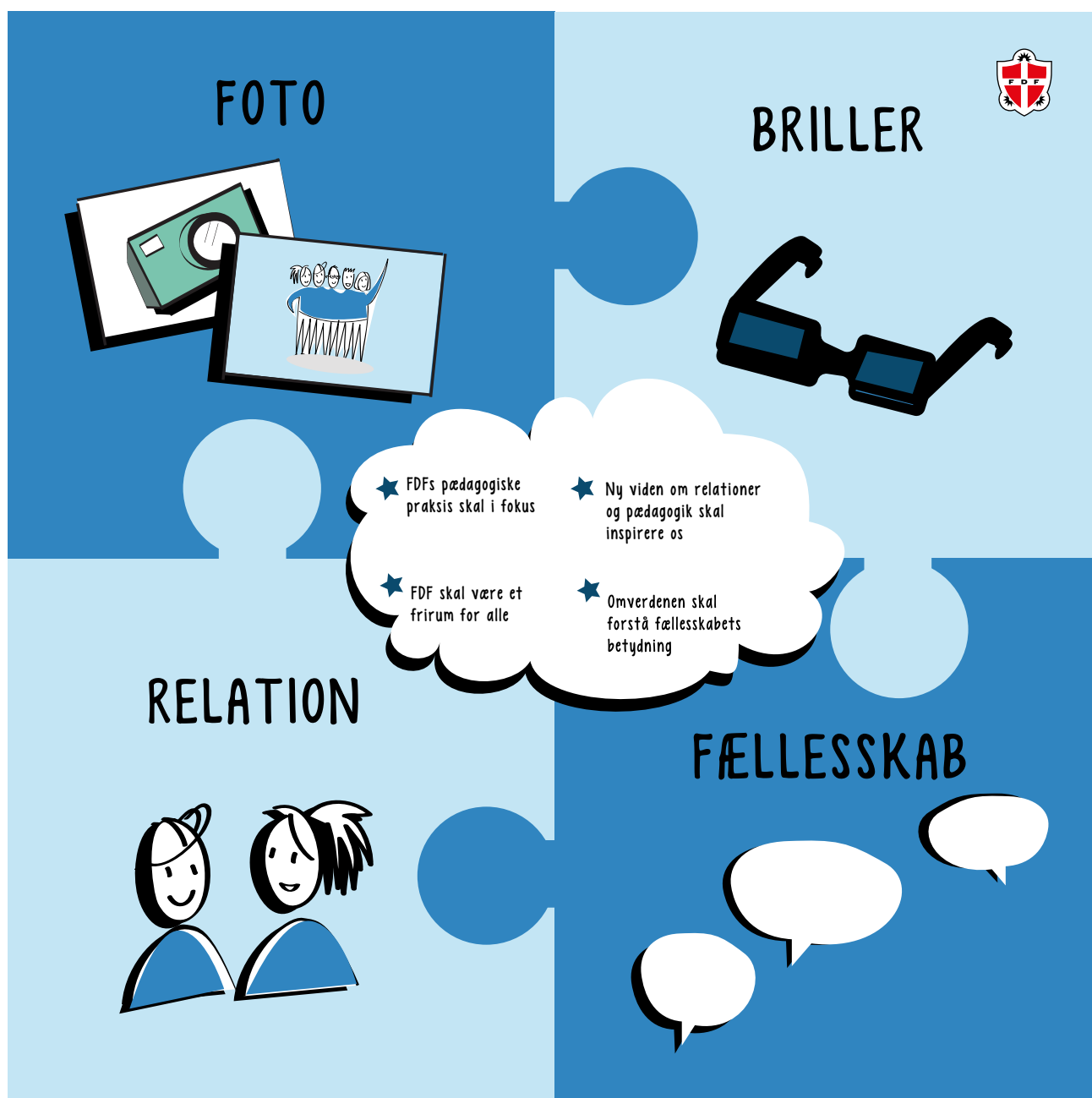
Eksempel: 1) Flere snakke på tværs af aldersgrupperne. 2) Have et møde med kommunen ang. inklusion af udsatte børn. 3) Større accept af hinandens forskelligheder.

Afslutning

I har nu været igennem en proces, hvor I har udvalgt, hvilke(t) delmål I gerne vil arbejde med i jeres kreds. Der er mange muligheder i, hvordan I arbejder med *Rundt om relationer*. I kan lave jeres egne cases, hvis I har bestemte situationer, som ofte dukker op i jeres kreds. Nogen gange er det nemmere at arbejde med svære situationer, når det er noget, man leger, som I gør, når I bruger brillerne til at indtage forskellige roller, og går på opdagelse i dem. I kan hænge jeres udfyldte procesplakat et synligt sted i kredshuset. I kan evt. bruge den til at fortælle forældrene om, hvad I pt. arbejder med, og hvordan I gør det. Har I brug for støtte i jeres arbejde med udviklingsmålet, er I som altid velkomne til at kontakte jeres forbundssekretær.

Mere information om Fællesskab og relationer – strategi med indsatser og handlinger

Landsmødet 2014 vedtog udviklingsmålet *Fællesskab og relationer* med fire delmål. Siden landsmødet har hovedbestyrelsen konkretiseret udviklingsmålet gennem en strategi og handlingsplan. Strategien angiver de konkrete indsatser og handlinger, som hovedbestyrelsen og forbundet arbejder med for at støtte op om kredsens arbejde med udviklingsmålet. Den samlede strategi med indsatser og handlinger for Fællesskab og relationer findes på FDF.dk

FDF giver børn og unge et ståsted at møde verden fra

Relationer

FDF er et frirum, hvor børn og unge glædes, oplever og vokser i mødet med ledere, der har noget på hjerte.

Tro

FDF skaber plads til tro og samtale om de store spørgsmål i livet, på et folkekirkeligt grundlag.

Leg

I FDF bliver verden større, når vi gennem leg og udfordringer lærer at indgå i forpligtende fællesskaber.

Samfundsengagement

FDF skaber ansvarlige, demokratiske og deltagende medborgere, der engagerer sig i den verden, vi lever i.